

Editio



In mijn jonge jaren waren er tientallen comités die sympathiseerden met het verzet tegen dictatoriale regimes zowat overal ter wereld. Absolute topper was het Nicaraguacomité: in 1979 wierp de sandinistische revolutie (1979-1990) daar gewapenderhand de Somzadictatuur omver. De VS vreesden echter een communistische invasie in de regio en steunden de contra's, die een terreurcampagne voerden tegen de Sandinisten. 'Europese solidariteitscomités verleenden een luidspreker aan deze nieuwe ster aan de Latijns-Amerikaanse hemel, zoals ze eerder deden voor het Chili van Allende', zo schrijft Joren Janssens, de auteur van de eerste bijdrage in dit nummer. Zijn artikel gaat echter niet over Nicaragua, maar over Guatemala, een land dat slechts enkele honderden kilometers verder ligt. Daar escaleerde de revolutie tot een genocidaire oorlog tussen regerings- en guerrillagroepen en stierven bijna 200.000 inwoners in het 36

jaar durende conflict (1960-1996). In tegenstelling tot Nicaragua bleef de massale solidariteit uit. Joren Janssens ontrafelt het complexe netwerk van de Guatemalteekse guerrillafacties en democratische volksorganisaties, die sterk verdeeld op het internationale toneel verschenen. En verklaart hoe die complexiteit de Europese solidariteit bemoeilijkte.

Het stuk van documentairemaker Bert Govaerts leest als een avonturenroman, maar is een waargebeurd verhaal over de odyssee van de Belgische ministers Hubert Pierlot en Paul-Henri Spaak. Toen koning Leopold III in 1940 capituleerde voor de Duitsers, leidde dat tot een conflict met zijn regering, die de strijd wilde verderzetten. De meeste ministers weken uit naar Frankrijk, maar toen ook daar het front bezweek, wilden ze terugkeren naar België. Dat werd hen geweigerd door de Duitsers. Daarop

besloten eerste minister Hubert Pierlot en minister van Buitenlandse Zaken Paul-Henri Spaak om naar Londen te gaan, waar ze een regering in ballingschap zouden vormen. In Spanje werd hen echter door het Francoregime de doorgang naar Portugal verboden. Bert Govaerts vertelt hoe ze uiteindelijk toch in Londen geraakten. En hoe het avontuur van de twee ministers in Spanje lange tijd de relaties tussen dat land en België heeft beïnvloed.

Wie weet nog wie de Fransmans waren? De mannen, vrouwen en soms ook kinderen die uit het West-Vlaamse Koekelare en omgeving van eind 19e eeuw tot midden jaren 1970 de grens naar Frankrijk overstaken om er te gaan werken. Seizoenarbeiders die ook wel ‘bietenmannen’ werden genoemd omdat de suikerbietenteelt hun belangrijkste activiteit was. In 1993 werd in Koekelare een museum geopend dat volledig aan hen was gewijd. Bijna 25 jaar later vond het gemeentebestuur dat het museum aan vernieuwing toe was. Het deed daarvoor een beroep op Amsab-ISG. Projectmedewerker Piet Creve werkte samen met ontwerpbureau Bailleul en de lokale historische kring De Spaenhiers aan de make-over. Het Fransmansmuseum 2.0 opende zijn deuren op 5 maart 2017. Absoluut een bezoek waard, zeker in combinatie met het Käthe Kollwitz museum

dat er vlakbij ligt en waarvoor ook Amsab-ISG de inhoudelijke expertise aanleverde.

Dat onze collectie ongemeen rijk is, is een understatement. Maar dat ze herhaaldelijk wordt bevroegd door gerenommeerde musea, ook buitenlandse, is minder bekend. Vanaf deze jaargang houden we jullie op de hoogte van tentoonstellingen of andere publieksmomenten waar stukken uit onze collectie worden getoond. In de eerste ‘Collectie on the road’ publiceren we enkele foto’s van Eli Lotar die tot 28 mei zijn te bezichtigen in de tentoonstelling over deze Roemeens-Franse fotograaf in Jeu de Paume in Parijs.

Dat in onze collectie ook talloze curiosa zijn te ontdekken, blijkt weer eens uit het stuk van Donald Weber. Hij vond in de bibliotheek van Amsab-ISG twee brochures over luchtbombardementen en passieve defensie. En geeft er tekst en uitleg bij.

Ten slotte een korte voorstelling van een boek over een geschiedenis die ver teruggaat in de tijd en die alle continenten omvat: die van onze wereld, geschreven door Frank Caestecker.

Paule Verbruggen